

male planmatige, trage verloop waarmee meer dan een jaar vooraf (in sommige gezelschappen twee tot drie jaar) producties gewikt en afgewogen worden. Nee, meer een soort drifstig alles ineens willen doen. Niks kiezen en overwegen of dat stuk wel goed bezet kan worden. Elke affiniteit gaat onmiddellijk de scène op. Elke tekst die zich in dit moment opdringt, wordt gespeeld. Zoals die omschrijving van Heiner Müller (ontleend aan Gertrude Stein) over toneel: een stuk is datgene wat zich allemaal aan realiteit tijdens het schrijven aandient. Zo werkt ook De Vere: de druk van het moment bepaalt de samenstelling van het repertoire. En het is in de ervaring van de toeschouwer dat de innerlijke samenhang tussen al die fragmenten opnieuw gereconstrueerd wordt als een uitdrukking van/commentaar op het tijdsmoment.

Want er bestaat natuurlijk geen noodzakelijke lijn in dit veristisch variététheater. Dit is een nummerdramaturgie van sketches, een eindexeelsrevue, een bonte avond. Niet één boekenkast valt op de scène om, nee, de handbibliotheek van elk van de deelnemende spelers

wordt geplunderd. En daarin voelt de canonicformatie (Schiller, Shakespeare, Goethe, Tsjechov, Büchner) zich vanzelfsprekend thuis tussen nieuwe teksten van Oscar Van Woensel of Guy Dermul; staan de sketches van Valentin zij aan zij met filmscripts (*Alphaville*, *Pulp Fiction*) en interviews. Komische nummers werken in de Vereformule het best: de hilariteit van de Monty Python- of Marx Brothers-sketch is goed gediend met de broeierigheid van samen-voor-het-eerst-iets-doen. Maar het vlijmscherpe mes van Gerardjan Rijnders of Thomas Bernhard komt even goed tot zijn recht in het kortademige ritme van een Verevoorstelling. En ineens wordt een tekst over de marketing van Nike-sportschoenen een ontluisterende analyse van de vergiftiging van de taal, c.q. ons denken.

Niet de herkomst van de teksten is belangrijk (die hoor je pas afgeraffeld op het eind van de zit), niet de context van stuk en auteur, maar de werking van de woorden op zich. De Vere is: luisteren naar wat woorden betekenen, los van psychologie en karakter. De formule raakt aan een grote mate van puurheid

in tekst en spel die niet meer wil zijn dan dit: theater zonder veel cinema (dixit Radeis).

Paradox

Vandaag blijf ik haken in de lectuur van mijn krant bij een uitspraak van museumdirecteur Rudi Fuchs: 'Ik ben geconditioneerd door de geschiedenis als het bij elkaar verzamelde geweten. Mijn dochter van dertig is intelligent en innemend. Laatst spraken we over Napoleon. Ik stelde verdrietig vast dat ze deze historische figuur niet in de tijd kon plaatsen. Zij zat daar niet mee. Want zij wist dan weer wie Kurt Cobain is. Ik heb een standaard nodig. Helaas, waar je kijkt, wordt de traditie ondermijnd en verrafeld. Dat doet pijn. Wat komt er voor in de plaats? Internet. Ik kan mij er niks bij voorstellen, behalve de enorme desintegrerende kracht. Ja maar, hoor ik dan, het gaat om informatie en een cd-rom is veel sneller. Wat moet ik met snelheid? Je kan toch niet sneller denken. Ik zie in het Stedelijk vaak mensen zappend kijken naar een schilderij. Treurig. Een concert moet je tenminste uitzitten, dat heeft iets aangenaams. De tijd is neer-

De Vere / Bert Nienhuis